
50. Jonas Gahr Støre (Hovedindlæg)

Det er flott å være her. Tusen takk for invitasjonen.

Det er jo spesielt for oss nordboere å komme til Island akkurat i denne tiden og besøke Thingvellir, som kanskje var opprinnelsen til demokrati og parlament i Norden, og samtidig høre Zelenskyj fortelle om dramaet fra moderne krigføring som rammer Europa i dag. Det står i kontrast til alt vi kan diskutere her i Nordisk råd av de framskrittene vi har hatt i våre samfunn. Ut fra det har jeg lyst til å komme med tre budskap til temaet om fred og sikkerhet i Arktis.

For det første må Norden evne å være verdiforankret. Det betyr at i denne verden hvor færre lever i demokrati, og flere lever under autoritære styresett, må vi slå ring om våre demokratiske verdier, og dette er et viktig sted. Vi må stå opp mot falske nyheter og samarbeide mot det vi nå kjenner som hybride og sammensatte trusler mot våre samfunn. Vi må også gå foran i støtten til Ukrainas kamp og samtidig være i stand til å bekjempe doble standarder. Det betyr at også Norden må si ifra når det skjer urett i Midtøsten. Angrepet 7. oktober i fjor, det som nå utspiller seg på Gaza, og det som skjedde i Israel i går, hvor Israel altså vil vedta lover mot humanitært arbeid for palestinere, må vi si ifra om. Det er en del av våre verdier.

For det andre må Norden fortsatt være modig. Det er 70 år siden vi fikk felles nordisk arbeidsmarked og en rekke sosiale ordninger som var veldig forut for sin tid. Vi kom 40–50 år før man gjorde det i resten av Europa. Nå må vi også gå videre. Nå er vi alle med i NATO, og vi må kunne diskutere temaer som er moderne for vår tid. Jeg mener, og vi mener, at alt som har

betydning for Nordens og nordboeres trygghet, hører med i nordisk samtale og samarbeid. Vi har et pragmatisk forhold til Helsingfors-avtalen. Vi kan ikke se at den kan være et hinder for at vi tar opp de viktigste sakene. Vi avventer diskusjonen om Grønland, Færøyene og Åland. Jeg er også opptatt av å si at vi har et urfolk i Norden, den samiske befolkningen, som skal lyttes til, og som har hensyn som vi som storsamfunn skal ta tak i. Men vi bør ha en pragmatisk holdning til det i Nordisk råd, og ikke være dogmatiske.

For det tredje handler sikkerhet i Arktis om sikkerhet ute og hjemme – ute i den forstand at vi har NATO-samarbeidet og samarbeidet for å hjelpe Ukraina. Nest etter USA er Norden og de baltiske statene de største bidragsyterne til Ukraina. Det sier noe om vår innsats. Vi deltar i FN og europeisk samarbeid – EU og EØS. Men sikkerhet i Arktis handler også om sikkerhet hjemme for nordboere. Derfor må vi ha samarbeid mot organisert kriminalitet, samarbeid om sivilt–militært samarbeid og evne å sette vår tids store temaer på dagsordenen, sånn som sosiale medier, kunstig intelligens og klimasamarbeidet, og vise at Norden kan ha pragmatiske løsninger på det.

I sum er dette hva vi kan bidra til: at vi fortsatt kan ha det vi kaller «High North, low tension» – at det i det høye nord er lav spenning og samarbeid, og at vi bidrar til det.

Informasjon

Tale nummer

50

Type

Hovedindlæg

Person

[Jonas Gahr Støre](#)

Status

Waiting for transcription

Dato

29.10.24 15:59